

Nove tehnologije in krščanska doslednost

Ta članek je spodbuda k razvijanju “krepostnega” sloga pri uporabi informacijskih tehnologij, da bi le-te lahko bile koristno orodje, ki kristjana spremlja v njegovem vsakodnevnem življenju.

10. Nov. 2015

Tehnologija je vedno bolj navzoča v vsakdanu velike večine ljudi. Z enostavno dostopnostjo mobilnih

telefonov in računalnikov so se ob globalni razsežnosti in kapilarni navzočnosti interneta pomnožile možnosti za pošiljanje besedil in slik na daljavo v trenutku.

Iz te nove komunikacijske kulture izhaja veliko dobrega: družine lahko ohranjajo tesnejše stike, čeprav se njihovi člani nahajajo daleč drug od drugega; študentje in raziskovalci imajo enostaven in takojšen dostop do dokumentov, virov in znanstvenih novosti; nazadnje tudi interaktivna narava novih medijev omogoča bolj dinamične oblike učenja in sporočanja, kar prispeva k družbenemu napredku.[1]

Lahko rečemo, da poleg fizičnega okolja, v katerem se odvija naše življenje sedaj obstaja tudi *digitalno okolje*, ki ga ne moremo več preprosto šteti za »vzporeden ali zgolj virtualen svet, temveč je del

vsakdanje stvarnosti mnogih ljudi, še posebej mladih.«[2]

Enotnost življenja v *digitalnem okolju*

Nove tehnologije so vir velikih možnosti. Širijo poznavanje na različnih tematskih področjih — novice, metode dela, poslovne priložnosti itd. —, tako da se odpirajo številne možnosti za človeka, ki mora sprejemati različne odločitve; prispevajo k temu, da se informacije hitro obdelujejo in osvežujejo, da se z lahkoto širijo po svetu in so dostopne kjerkoli, tudi na mobilnem telefonu, ki ga držimo v roki.

Za kristjana vse te nove možnosti spadajo v pozitivno udejanjanje človekove svobode, ki je opisana kot »moč za rast in zorenje v resnici in dobroti«. [3] To krepostno udejanjanje vodi človeka k temu, da ravna skladno s tem, kar je, na pristen način, kot nekdo, ki živi **eno**

samo življenje, iz mesa in duha, in to mora biti — na duši in na telesu — sveto in polno Boga.[4]

Poklicanost k svetosti daje tistim, ki so krščeni, smisel vseh njihovih dejanj in jih poenoti. Sveti Jožefmarija pravi: ***Kristjani ne maramo dvojnega življenja; ohranjamo enotnost življenja, preprostega in močnega, v katerem se zlivajo in prepletajo vsa naša dejanja.[5]*** Nimamo enega načina ravnanja v “virtualnem svetu” in drugega v “realnem svetu”. Enotnost življenja nas žene k temu, da v *digitalnem svetu* nastopamo in se gibljemo na način, ki je skladen z našim osebnim položajem, tako da izkoristimo vse možnosti za čim boljše izpolnjevanje naših dnevnih dolžnosti do družine, do službe in do družbe.

Zaradi tega mora vsakdo biti zmožen, da v digitalnih okoljih s seboj nosi

svojo lastno identiteto, ki je krščanska identiteta.[6] Po drugi strani pa ravno zato, ker nove tehnologije omogočajo delovanje v določeni stopnji anonimnosti in celo ustvarjanje lažnih identitet, obstaja tveganje, da se spremenijo v nekakšno “zatočišče”, ki nas odvrča od neovrgljive stvarnosti, ki jo imamo pred seboj: ***Pustite torej sanjarjenje, lažne idealizme, fantazije, to, kar navadno imenujem mistika »ko bi le«. Ko se le ne bi poročil, ko le ne bi imel tega poklica, ko bi le bil bolj zdrav, ko bi le bil mlajši, ko bi le bil starejši! ... Nasprotno pa se raje trezno oprimate najbolj materialne in neposredne stvarnosti, kajti tam je Gospod.[7]***

Digitalno okolje se dandanes pojavlja kot “razširitev” človekovega vsakdanjega življenja in razumljivo je, da bo to tudi kraj za iskanje svetosti in apostolata, kajti tudi z

aktivnostjo na mreži vplivamo na druge. To je še zlasti pomembno za tiste, ki imajo morda zaradi svoje funkcije ali položaja določeno veljavo pred drugimi: na primer, starši, učitelji, vodstvene osebe itd.

Ravnati s krščansko verodostojnostjo pomeni za kristjana ravnati tako, ***da [ljudje] v njegovi bližnji zaznajo bonus odor Christi, prijeten Kristusov vonj, ravnati tako, da se prek dejanj učenca razkrije obraz Učitelja[8]***— tudi v digitalnem svetu.

Živeti krepostno in biti razsodna duša

Uporaba novih tehnologij je seveda odvisna od situacije vsakega posameznika (starost, poklic, družbena okolica), od njegovih zmožnosti in znanja. Niso vsi poklicani, da jih uporabljajo, in zaradi tega ne bodo ustvarjali zamere. Spretnosti v informatiki bi lahko primerjali z vožnjo

avtomobila: ni nujno, da znajo vsi to početi, je pa zelo koristno, da nekateri to spretnost imajo.

V tem pogledu se razvijajo določena specifična znanja in ustrezni načini obnašanja za *popotovanje po digitalnem prostoru*. Dejansko se marsikje pripravlja zakonodaja o uporabi digitalnih pripomočkov z vidika vpliva, ki ga to predstavlja za skupno dobro. Ta sredstva pripomorejo k celoviti koristi človeka, kadar omogočajo razvoj krščanskih kreposti in spoštovanje moralne postave. Tako bosta šla tehnološki razvoj in etično oblikovanje z roko v roki in se bomo *utrdili v notranjem človeku*,[9] za katerega je značilno, da ta sredstva uporablja svobodno in odgovorno.

Da bi lahko razumno upravljali z novimi tehnologijami, je poleg minimalnega tehničnega znanja potrebno razločevati njihove

možnosti in tveganja, ki jih prinašajo s seboj. To pomeni, na primer, upoštevati, da vse, kar je opravljeno na mreži (pošiljanje elektronske pošte, telefonski klici, *sms*, objave itd.), ni nekaj povsem zasebnega; drugi ljudje bodo lahko brali, kopirali ali spremenili te vsebine, in morda ne bomo nikdar izvedeli, kdo in kako je to storil.

Nadalje je potrebno, da uporabnik goji refleksivno držo, da bi lahko učinkovito uporabljal številne digitalne možnosti, ki se pred njim pojavljajo. Pogosto je etični imperativ “če moraš, zmoreš” zaradi komercialnih interesov obrnjen na glavo: “če zmoreš, moraš”. Razumnost nas vodi, da dajemo relativen pomen nujnosti, s katero so nam včasih predstavljene nekatere novice ali komercialne ponudbe, in da si vzamemo potreben čas zato, da bodo odločitve v “virtualnem svetu” ustrezale realnim potrebam. V bistvu

gre za prizadevanje za rast v *biti* in ne samo v *imeti*, kajti tudi v informacijski tehnologiji velja Jezusovo opozorilo: *Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, sebe pa pogubi ali zapravi?*[10]

Nove tehnologije v nekem smislu podarjajo *svetove* informacij, novic, kontaktov, in vsakdo bo moral razmisliti, kako lahko v svojih okoliščinah uporabi ta sredstva na pozitiven način, brez da bi pri tem izgubil oblast nad lastnimi dejanji. V vsakem primeru je treba zavrnilo tisto idejo »o samozadostnosti tehnike, če se [človek] sprašuje samo, *kako*, spregleduje pa številne *zakaj*, ki ga spodbujajo k delovanju.«[11]

Vendar pa ni dovolj, da sledimo nekakšnemu “seznamu pravil” ali “meril”, ki bi verjetno po kratkem času zastarala v okolju, ki se nenehno razvija. Takšna pravila so koristna, toda ideal je v doseganju

tega, da bi uporaba novih tehnologij doprinesla k celoviti rasti človekove osebnosti.

Zato je pomembnejše — in privlačnejše — osredotočiti prizadevanje na to, da pridobimo dobre navade, skratka kreposti. Kdor je razvil kreposten “slog” za uporabo elektronskih naprav in omrežij, se zna z lahkoto prilagoditi spremembam, razločevati prednosti in tveganja pri napredku informatike v luči svoje krščanske poklicanosti. Z besedami svetega Jožefmarija bi lahko rekli, da tudi tukaj velja ideal, ki je v tem, da človek postane ***razsodna duša.***[12]

Novo vzgojno področje

Običajno se človek sam ne nauči voziti avtomobila, potrebno je nekaj časa skupaj z inštruktorjem, ki mu svetuje in ga opozarja na nevarnosti na cesti. Nekaj podobnega je na področju novih tehnologij: hitro

ugotovimo, kako pomembno je, da človeka nekdo spremlja, še posebej, če gre za mlado osebo, ki se s tem okoljem začenja srečevati. Zaželeno je, da pridobi določeno neodvisnost — tako kot voznik, ki se bo nekega dne moral sam voziti avtomobilom —, in v ta namen je potrebno resno vzgojno delo: »Živimo v informacijski družbi, ki nas brez izbiranja zasipa s podatki, ki so vsi na isti ravni. Končno nas pripelje v zastrašujočo površnost, ko gre za moralna vprašanja. Zato je nujno potrebna vzgoja, ki uči kritično mišljenje in omogoča pot zorenja v vrednotah.«[13]

Zato je razumljivo, da se v različnih vzgojnih ustanovah posveča vedno več pozornosti izobraževanju o krepostni uporabi informacijske tehnologije. Ta naloga ni omejena samo na pridobivanje preproste “tehnološke pismenosti” ali na posredovanje zadnjih novosti na tem

področju, temveč bo njen cilj v tem, da otroci razvijejo te moralne navade, da bi znali pripomočke uporabljati razsodno in bi pri tem dobro izkoriščali čas.

Vzgoja se ne konča z mladostjo. V vsaki starosti je naravno, da poiščemo oporo v nasvetu ljudi z več izkušnjami, v družini ali pri prijateljih. Konec koncev smo se znašli pred neko “razširitvijo vsakdanjega življenja”, ki si ga delimo drugimi ljudmi. Na primer, za marsikoga je osebno duhovno vodstvo dober trenutek za to, da se skupaj preuči urnik, ko naj se uporablja internet in socialna omrežja, da se preuči kakšen problem ali nesporazum, ki se je pojavil pri uporabi informacijskih sredstev, ali pa za vprašanje, s katerimi apostolskimi iniciativami bi bilo mogoče začeti na tem področju.

V naslednjih člankih bomo podrobneje govorili o krepostni uporabi novih tehnologij. Ogledali si bomo navade in načine ravnanja, ki so zaradi značaja teh sredstev še posebej primerni: zmernost, študij, zbranost. Ker se danes mnogo medosebnih odnosov običajno odvija *v digitalnem okolju*, bomo poleg tega posvetili nekaj pozornosti tudi krepostim, povezanim z družabnostjo, ki nam omogočajo doseči cilj, ki ga sv. Peter postavlja kristjanom: *Vselej bodite vsakomur pripravljeni odgovoriti, če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas.*^[14]

J. C. Váscenez in R. Valdés

^[1] Prim. Benedikt XVI., *Sporočilo za XLIII. svetovni dan družbenega komuniciranja*, 24. 5. 2009.

[2] Prim. Benedikt XVI., *Sporočilo za XLVII. svetovni dan družbenega komuniciranja*, 24. 1. 2013.

[3] *Katekizem katoliške Cerkve*, 1731.

[4] Sv. Jožefmarija, *Pogovori*, 114.

[5] Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, 126.

[6] Frančišek, *Govor na Papeškem svetu za družbeno komuniciranje*, 21. 9. 2013, 2.

[7] Sv. Jožefmarija, *Pogovori*, 116.

[8] Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, 105.

[9] Prim. *Ef* 3,16.

[10] *Lk* 9,25.

[11] Benedikt XVI., Okr. *Caritas in veritate*, 29. 6. 2009, 70.

[12] Sv. Jožefmarija, *Pot, Avtorjev uvod*.

[13] Frančišek, Apost. spod. *Evangelii Gaudium*, 64.

[14] 1 Pt 3,15.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/nove-
tehnologije-in-krscanska-doslednost/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/nove-tehnologije-in-krscanska-doslednost/) (6.
Avg. 2025)